

Innspill fra Fagforbundet

Om Fagforbundet: vi har omtrent 25 000 medlemmer som har skolen/SFO som sin arbeidsplass, og de representerer nesten alle yrkesgruppene i skolen/SFO. Dette gjør oss til den nest største arbeidstakerorganisasjonen i skolen og den største i SFO.

1. Hva legger Fagforbundet i begrepet fellesskolen?

Fagforbundet mener den offentlige fellesskolen legger grunnlaget i utdanningssystemet. Et trygt læringsmiljø er avgjørende for den enkeltes og samfunnets utvikling. Flere yrkesgrupper i skolen er viktig for å styrke laget rundt eleven.

Fellesskolen er en av de viktigste bærebjelkene i et åpent, demokratisk og inkluderende samfunn. Når vi snakker om fellesskolen, handler det om en skole som gir alle barn og unge like muligheter til læring, utvikling og mestring, uavhengig av sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn.

2. Hva mener Fagforbundet er det viktigst å bevare ved dagens skole?

Fellesskolen skal gi alle barn like muligheter; en skole hvor barn fra rike familier og fattige går i samme skole, religiøse og ikke religiøse møtes. Et sted hvor alle hører til og blir inkludert i et større fellesskap, ikke en skole som deler barna inn i et A eller B lag. Vi mener dette ikke står i veien for at fellesskolen kan gi de enkelte elevene tilpasset opplæring.

Enkelte elever vil få et bedre tilbud i en spesialskole, derfor er det viktig at dette tilbudet også bevares for fremtiden. Vi har fått tilbakemeldinger fra elever, foreldre og ansatte som sier at nærskoleprinsippet er det beste, men siden vi er ulike og mange barn har ulike diagnoser vil ikke nærskolen være den beste løsningen for alle.

Fagforbundet er opptatt av at de økonomisk og demografiske utfordringen best løses av de lokale partene. Derfor trenger vi ledelse som har kunnskap og forståelse av partsamarbeid, og som legger til rette for at både elever, ansatte og foreldre stemmene blir hørt.

3. Hvilke utviklingstrekk i samfunnet mener dere utfordrer fellesskolen?

Fagforbundet mener begrepet helhetlig skoledag, er bedre enn heldagsskolen. Vi viser til forsøket «helhetlig skoledag» som skulle se på ulike modeller for å skape bedre sammenheng mellom skolen og skolefritidsordningen (SFO). Gi barna et helhetlig tilbud gjennom ved å ha fokus på å gi barna en mer praktisk og erfaringsbasert læring basert på mesterlæretradisjonen vektlegges, og som sikrer like muligheter for alle.

Barnekonvensjonen gir barn rett på fritid, denne rettigheten blir i dag ivaretatt av SFO eller fritidsklubben. Om vi ønsker å gi barna en meningsfullt fritid i et sosialt fellesskap, må samarbeidet mellom skolen og barnas fritid styrkes. Om vi ønsker å forebygge utenforskap, må barna oppleve trygge og gode fellesskap, hvor de kan utvikle seg både faglig og sosialt.

Vold og trusler er et problem, som rammer både ansatte og elever og er krevende å håndtere. Fagforbundet har sammen med arbeidstakerorganisasjonene laget en veileder som kan hjelpe skoler i det forebyggende arbeidet med å takle vold og trusler. Skoleeier har ansvar for at det er et godt og trygt skolemiljø, og har som arbeidsgiver ansvar for å sikre et godt og trygt arbeidsmiljø for alle ansatte.

Med fagfornyelsen har temaet livsmestring kommet med i læreplanen. Det forventes at skolen skal jobbe systematisk med å skape et læringsmiljø som fremmer elevenes psykiske helse. Skolen skal bidra til at elevene er i stand til å ivareta egen psykiske helse. Dette vil kreve at ansatte får kunnskap og kompetanse om psykisk helse.

Studier viser at det er en sammenheng mellom hyppig bruk av sosiale medier og psykiske problemer, spesielt blant ungdom. Negative opplevelser på sosiale medier kan gi barn og unge uheldighet. Ansatte i skolen trenger mer kunnskap om ungdoms bruk av sosiale medier, forskere mener økt engasjement og nysgjerrighet fra foreldre og ansatte kan redusere omfanget av negative hendelser på sosiale medier.

Alle barn skal gå på skolen, men noen barn trenger legemidler i løpet av skoledagen. Noen vil ha behov for bistand til å få tatt legemidler i det daglige, og vil derfor trenge bistand til å få tatt legemidlene. Dette er et foreldreansvar, men siden foreldrene ikke har mulighet til å gi denne hjelpen når barnet er på skolen eller SFO, trenger vi et regelverk om rutiner for håndtering av legemidlene til barna.

Fagforbundet ønsker en forskrift til opplæringsloven, som avklarer ansvarsforhold og bidrar til god kommunikasjon om ansvaret for håndteringen av legemidlene mellom foreldrene, ledelsen, skoleeier, rekvirerende lege og de ansatte som skal bistå i legemiddelhåndteringen.

I dag får Fagforbundet tilbakemeldinger fra våre medlemmer som jobber en-til-en med enkelt elever. De opplever at det legges lite til rette for at de skal få kompetanseheving, da det er vanskelig å gå fra elevene de har ansvar for. Samtidig klages det på at de har lite kompetanse.

Digitale utfordringer i skolen inkluderer manglende digitale ferdigheter hos både elever, ansatte og foreldre. Dette kan gjelde kompetanse, tekniske problemer med tilgang og økonomi. I læreplanene er digitale ferdigheter en av de grunnleggende ferdighetene. I tillegg ser vi en økende bruk av digitale verktøy innen tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging.

- Hvordan kan vi motvirke at de store teknologi gigantene påvirke barnets avhengighet til skjerm?
- Hvordan kan elever, foreldre, ansatte, ledere og skoleeiere stå sammen mot disse markedskreftene?

I dette arbeidet mener Fagforbundet at skolebibliotekene har en viktig rolle for å gi oss kompetanse om falske nyheter, utvikle vår kritiske sans. En forutsetning for demokrati er at man har tillit til hverandre og til institusjonene som er pilarer i velferdssamfunnet. Elevene må være sikre på at den informasjonen de får fra skolen, er sann og riktig.

Skjermbrukutvalget ga skolesektoren flere råd og forslag til tiltak. Et av tiltakene var å gi alle ansatte, og ikke bare lærerne, økt digitale kompetanse. Skjermbruk er en integrert del av barns liv. Om vi vil beholde de positive sidene og bekjempe de negative, mener Skjermbrukutvalget at tjenestene barna bruker må bli tryggere og bedre alderstilpasset. En del av dette arbeidet må legges til de ansatte i skolen, som vil trenge god og systematisk kompetanseutvikling.

Hva skal skolens viktigste oppgaver være i framtiden?

Skolens samfunnsoppdrag skal fortsatt være å danne og utdanner mennesker. Dette forutsetter at skolen sees som en del av en helhetlig kommunal oppvekstsektor. Vi må i fremtiden bli enda bedre på å tverrsektorielt samarbeid, blant annet mellom skole og fritid.

Fagforbundet mener kompetansen til hele laget må tas i bruk. Fagforbundet vil nevne at barne- og ungdomsarbeideren har en unik kompetanse om barn og elever, fra barnehagealder til videregående skole. Denne kompetanse finnes i nesten alle skoler, men mange opplever deres pedagogiske kompetanse ikke brukes. Når det snakkes om at i fremtiden vil det være utfordringer med ressurser, må det settes nasjonale krav om at den pedagogiske kompetansen som finnes tas i bruk. Det nasjonale system for kompetanse- og karriereutvikling gjør det mulig for fagarbeiderne i skolen å ta videreutdanning på fagskolenivå.

NIFU gjennomførte en forskning for Fagforbundet, som viste at nesten halvparten av fagarbeiderne som jobber i skolen ikke får kompetansetilbud av nåværende arbeidsgiver. Denne utvikling må snus! - Vi krever at fagarbeiderne i skolen får tilbud om videreutdanning på fagskolenivå, på lik linje med fagarbeiderne i barnehagen har fått.

Hele laget rundt barna og elevene i oppvekstsektoren må styrkes, blant annet med flere fagarbeidere. Fagforbundet mener at faglige rettigheter og plikter skal være en del av læreplanen i ungdomsskole og i videregående skole.

Skolefritidsordningen (SFO) må omfatte og tilrettelegge for alle barn, og styrkes som arena for integrering, lek og læring. Barn og unge med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser både på skolen og i SFO. Fagforbundet mener SFO-tilbudet må ha høy kvalitet i hele landet, og har som mål at tilbudet skal bli gratis.

Dagens elever går to-år lengre på skolen enn deres foreldre, uten at forskningen kan dokumenter større læringsutbytte. Evalueringen av 6-årsreformen viste oss at barn savner tid til lek. Om man vil legge til rette for at barn kan leke mer, kan alternativet være å korte skoledagen for 1 – 4. trinn, og heller øke SFO-tiden. SFO kan legge bedre til rette for lek

enn det som er mulig i undervisningstiden. SFO kan også gi barna muligheter for å skape relasjoner og vennskap. Sosial kompetanse er en viktig forutsetning for læring.

Fagforbundet mener de ansatte i skolen/SFO må gjenspeile barnas familiebakgrunn. Vi trenger en skole som har mangfold i yrkesgrupper, men også i kjønn, seksualitet, etnisitet og utdanning. Undersøkelser viser at foreldre samarbeider best med de ansatte som gjenspeiler dem selv. Mannsutvalget var bekymret for at andelen menn som jobber, andel ansatte med flerkulturell bakgrunn er for liten. Om man vil snu denne utviklingen må man sette i gang nasjonale tiltak.

Avslutningsvis vil Fagforbundet nevne de samiske utfordringen. Våre medlemmer som jobber i samiske skoler og SFO, ønsker tilgang til mer samisk språk både i fagbøker og i annen litteratur. Samiske elever må sikres tilgang til samisk undervisning, og SFO-tilbud. Vi trenger flere ansatte med samisk som morsmål der det er samiske barn. Fagforbundet ønsker å påpeke at det er viktig at partene (og da ansatte i de samiske skolene) inkluderes i dette arbeidet i fremtiden.

Om utvalget har spørsmål til våre innspill, ta gjerne kontakt for mer utfyllende informasjon.